

Prisutnost narodne knjižnice u životu lokalne zajednice na primjeru Gradske knjižnice Bakar

---

Stojić, Tea

Master's thesis / Diplomski rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:186:420766>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-02**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET**

Tea Stojić

**Prisutnost narodne knjižnice u životu lokalne
zajednice na primjeru Gradske knjižnice Bakar**

(DIPLOMSKI RAD)

Rijeka, 2015.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
Odsjek za kroatistiku

Tea Stojić
Matični broj: 19208

Prisutnost narodne knjižnice u životu lokalne
zajednice na primjeru Gradske knjižnice Bakar

Presence of local public library in the local
community by the example of City library Bakar

DIPLOMSKI RAD

Diplomski studij: Hrvatski jezik i književnost – smjer knjižničarstvo

Mentor: prof.dr.sc. Adriana Car-Mihec

Rijeka, ožujak 2015.

KAZALO

UVOD	1
1. OPĆENITO O NARODNIM KNJIŽNICAMA	2
2. NARODNE KNJIŽNICE U SREDIŠTU LOKALNIH ZAJEDNICA.....	3
3. POVIJESNI RAZVOJ ČITAONICA I KNJIŽNICA U BAKRU	12
3.1. Devetnaesto stoljeće	12
3.2. Dvadeseto stoljeće	16
3.3. Dvadeset i prvo stoljeće.....	18
4. DJELOVANJE NOVE GRADSKE KNJIŽNICE BAKAR I PRISUTNOST U LOKALNOJ ZAJEDNICI	18
4.1. Suradnja sa školama, vrtićima i udrugama u lokalnoj zajednici	23
4.2. Usluge i aktivnosti za odrasle	26
4.3. Izložbe, akcije te međunarodna suradnja Knjižnice	32
4.4. Marketing narodnih knjižnica.....	37
4.4.1. Gradska knjižnica Bakar u medijima	39
4.5. Donacije Knjižnici i nagrade	40
5. ZAKLJUČAK	42
6. SAŽETAK	44
7. POPIS LITERATURE	45
8. PRILOZI	48

UVOD

Tema ovog rada je *Prisutnost narodne knjižnice u životu lokalne zajednice na primjeru Gradske knjižnice Bakar*. Sam odabir teme za mene je bio logičan budući da sam se dugo vremena bavila mišlju kako dati svoj osobni doprinos u promoviranju spomenute knjižnice, knjižnice koja mi je pružila prvo iskustvo rada u struci i odvela me posve neočekivanim putem osobnog i profesionalnog razvoja. Rad u knjižnici iziskuje prije svega ljubav prema tom poslu, određene komunikacijske i intelektualne vještine a iznad svega spremnost na rad s korisnicima radi kojih knjižnica postoji i opstaje. Entuzijazam i snaga koju knjižničar mora posjedovati važan je segment rada u knjižnici i knjižničarskog posla uopće. Sve su to značajke ili, bolje rečeno, čimbenici koji su važni u održavanju dobrih veza sa zajednicom kojoj knjižnica pripada, u ovome slučaju sa korisnicima Gradske knjižnice Bakar. Pristupajući samoj izradi diplomskog rada vodila sam se dvjema osnovnim pretpostavkama. Prva se tiče vjerodostojnosti u prikazu svih događaja iz prošlosti bakarskih knjižnica sve do danas, a druga se odnosi na obuhvat aktivnosti koje je Gradska knjižnica Bakar tijekom godina, počevši od svog osnivanja, organizirala i realizirala za svoje korisnike, tj. za svoju lokalnu zajednicu. S tim je u vezi i metodologija koju sam upotrijebila pri osmišljavanju, izradi i realizaciji ovog diplomskog rada. Prikupljajući materijale i izvore nastojala sam ne ulaziti u širinu izbjegavajući raspršenost podataka, već sam temu htjela predstaviti prvenstveno iz uže perspektive, tj. fokusirati se na samu srž, a to je bakarska knjižnica i njen najveći korisnik – lokalna zajednica. Kako bi se čitatelja uvelo u problematiku i olakšalo razumijevanje samog rada smatrala sam bitnim definirati i opisati pojam narodne knjižnice, stoga prvo poglavlje donosi informacije o svrsi narodnih knjižnica i čemu one služe. Nadalje, opisuje se uloga i

funkcija narodnih knjižnica u središtu lokalnih zajednica kojima pripadaju, definira se što sadržava briga o korisnicima te koji su to potencijalni korisnici narodnih knjižnica. Treće poglavlje donosi razvoj čitaonica i knjižnica u Bakru i njegovoj okolici prateći povijesna i tada aktualna društvena zbivanja te način na koji su ta događanja utjecala na nastajanja i nestajanja bakarskih knjižnica 19-og, 20-og i 21-og stoljeća. Kronološkim slijedom u četvrtom je poglavlju prikazan nastanak i osnivanje nove Gradske knjižnice Bakar kakvu poznajemo danas te koje su sve društvene okolnosti bile uzrokom ili pak posljedicom njezine izgradnje. Opisana je vrlo intenzivna i kontinuirana suradnja Knjižnice sa školama, vrtićima i udrugama u lokalnoj zajednici, usluge i aktivnosti za odrasle, način na koji je Knjižnica zastupljena u medijima (tiskanim i elektroničkim) te koje je sve nagrade, priznanja i donacije Knjižnica primila od svog osnutka do danas. Zaključno poglavlje sinteza je cijelog rada i predstavlja zaokruženu cjelinu priče o Gradskoj knjižnici Bakar.

1. OPĆENITO O NARODNIM KNIŽNICAMA

Narodna knjižnica je mjesno obavijesno središte koje svojim korisnicima omogućuje neposredan pristup svim vrstama znanja i obavijesti, osigurava uvjete za učenje tijekom cijeloga života te se smatra vitalnom snagom u obrazovanju, kulturi, obavješćivanju, njegovanju mira i duhovnog blagostanja. Ona je potpora formalnom i doživotnom obrazovanju, stvara i jača čitalačke navike djece i mladih, potiče kreativnost, promiče svijest o kulturnom naslijeđu, zastupa kulturne različitosti i osigurava pristup kulturnim izvedbama svih izvođačkih umjetnosti. Narodna knjižnica sudjeluje u izgradnji demokratskog društva jer pruža usluge kojima nastoji zadovoljiti obrazovne i informativne potrebe pojedinca te mu pružiti

razonodu u slobodno vrijeme. Važan je javni prostor i mjesto okupljanja, posebice u zajednicama gdje postoji malo drugih mjesta na kojima se ljudi susreću. Zato se ponekad naziva „dnevnom sobom zajednice“ i može djelovati kao pozitivno socijalno iskustvo. U današnjem društvu informacije postaju glavni resurs, a pomoću njih razvoj čovjeka kao čovjeka znanja postaje uvjet opstanka. Na putu do kvalitetne informacije nalazi se i knjižnica, organizam koji raste. Današnje knjižnice nisu više samo zgrade koje prikupljaju i dalje posuđuju knjižničnu građu, već i one sve više usvajaju nove tehnike i metode rada, idu ukorak s vremenom i razvojem tehnologija i novih spoznaja društva znanja. Ipak, u središtu njihova rada i interesa i dalje ostaje korisnik. Knjižnica mu omogućava najprikladniji i najbolji način neposrednog pristupa svim vrstama znanja i informacija.¹

2. NARODNE KNJIŽNICE U SREDIŠTU LOKALNIH ZAJEDNICA

Bez obzira o kojoj se vrsti knjižnice radi, zajedničko obilježje svima jest pružanje usluge tj. omogućavanje pristupa informaciji. Tome u prilog ide i današnji ubrzani razvoj tehnologije koji knjižničarima i korisnicima uvelike olakšava put prema novim spoznajama i saznanjima u svim područjima ljudskog djelovanja. Uloga narodnih knjižnica značajno se povećava jer su one lokalna kulturna i obrazovna informacijska središta koja omogućavaju pristup kulturnom i intelektualnom kapitalu.²

---

¹ http://www.knjiznicari.hr/UDK02/index.php/Datoteka:Knjiznica_kao_dio_ponude_kulturnog_turizma.doc, posjet 1. ožujka 2015.

² <http://www.knjiznica.hr/?id=9>, posjet 12.11.2014.

Narodne knjižnice djeluju kao ravnopravni dio hrvatskog knjižničnog sustava i ravnopravni i sastavni dio europske mreže knjižnica. One trebaju biti mjesta slobodnog pristupa cjelokupnom znanju i civilizacijskim tekovinama za sve građane, mjesta cjeloživotnog učenja i razvijanja svih vrsta pismenosti, kulturna središta i mjesta susreta građana lokalne sredine. Također, narodne knjižnice čimbenici su gospodarskog i društvenog razvoja lokalne zajednice i društva u cjelini, čimbenici koji značajno utječu na poboljšanje kvalitete života građanina pojednica u svakom životnom dobu, mjesta gdje se prikupljaju, organiziraju i daju na korištenje informacije prema potrebama korisnika te mjesta koja se međusobno povezuju i osiguravaju pristup lokalnim, regionalnim i globalnim izvorima znanja i informacija.³

Kulturne aktivnosti u narodnim knjižnicama trebaju biti sastavni dio osnovne djelatnosti. Cilj je promicanje kulturnih vrijednosti u zajednici, očuvanje baštine, kulture, povijesti i tradicije lokalne zajednice, ohrabrivanje umjetničkog i kulturnog razvoja ljudi svih dobnih skupina, osiguravanje prostora za formalno i neformalno okupljanje građana, podrška multikulturalnosti u lokalnoj zajednici i društvu u cjelini, upoznavanje i afirmiranje kulture manjina i drugih kultura. To se postiže u suradnji s kulturnim i obrazovnim ustanovama, udrugama i pojedincima, pružanjem prostora za kulturne aktivnosti, organiziranjem kulturnih programa i brigom da kulturni interesi budu zastupljeni, kako u zbirkama, tako i u cjelokupnoj djelatnosti narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj.⁴

Uloga knjižnice kao multimedijalnog središta lokalne zajednice dolazi do izražaja kroz njezino predstavljanje u javnosti, kroz imidž koji ona stvara temeljem

---

³ Isto

⁴ Isto

svog djelovanja. Putem promidžbenih materijala, izdavačke djelatnosti, multimedijalnih kulturnih programa, preko knjižničnih fondova i posebnih zbirki, te elektroničkih izvora (posebice Interneta), knjižnica promiče kulturnu, povijesnu i tradicijsku baštinu svog kraja i time postaje dio kulturnog turizma toga kraja.⁵

Kada se radi o narodnoj knjižnici, a takva je i Gradska knjižnica Bakar, potrebno je definirati njezinu ulogu i svrhu u zajednici u kojoj djeluje i na koju se odnosi. Budući da se javljaju u različitim društvima, kulturama i narodima, nije teško zaključiti da su narodne knjižnice prisutne diljem svijeta. Dakako, razlikuju se u vrsti i količini usluga koje pružaju a, ovisno o zemlji u kojoj se nalaze, razlika je vidljiva i u samoj kvaliteti usluga i aktivnosti. Narodna knjižnica *osigurava pristup znanju, informacijama i djelima mašte pomoću niza izvora i službi, a na raspolaganju je svim članovima zajednice bez obzira na njihovu rasu, nacionalnost, dob, spol, religiju, jezik, invaliditet, ekonomski i radni status te obrazovanje.*⁶ Također, *narodna je knjižnica mjesno obavijesno središte, koje svojim korisnicima omogućuje neposredan pristup svim vrstama znanja i informacija.*⁷

Kao dvije najbitnije djelatnosti narodne knjižnice izdvajaju se pružanje usluga i osiguravanje građe na različitim medijima. Svrha je tih djelatnosti već spomenuti put do informacije ali i osobni i profesionalni razvoj pojedinca i grupe.⁸

---

⁵ Isto

⁶ *Narodna knjižnica: IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga*, Hrvatsko knjižničarsko društvo, Zagreb, 2003., str. 1

⁷ http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/UNESCOv_manifest_za_narodne_knjiznice.htm, posjet 6.11.2014.

⁸ *Strategija razvoja narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj do 2015. godine : nacrt prijedloga*, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Hrvatsko knjižničarsko društvo, Zagreb, 2013.

Narodne se knjižnice trebaju razvijati kao sredstvo promoviranja društva znanja za sve građane. Takve su knjižnice javne ustanove namijenjene svim kategorijama stanovništva, služe nacionalnim manjinama, osobama s posebnim potrebama, marginalnim društvenim skupinama, a posebno su u svom djelovanju okrenute djeci i mladima. Nadalje, omogućuju pristup svojim zbirkama, uslugama, opremi i pomagalicama za rad bez razlike svim građanima. Narodne knjižnice razvijaju sve oblike pismenosti, čitanje, posebice mladih, podrška su formalnom i cjeloživotnom učenju, obrazovanju i usavršavanju, kulturna su i informacijska središta zajednice u kojoj djeluju.⁹

Govoreći o Gradskoj knjižnici Bakar i njezinoj ulozi u lokalnoj zajednici, važno je spomenuti da je korisnicima zaista osiguran suvremeni pristup znanju koji je bitan preduvjet obrazovanja i daljnjeg usavršavanja. Isto tako, svojom je prisutnošću od samog otvaranja pa do danas bakarska knjižnica postala cijenjeno lokalno informacijsko i kulturno središte o čemu će više riječi biti u nastavku. *Manifest za narodne knjižnice* propisuje i promiče spomenute vrijednosti te navodi da narodna knjižnica kao mjesni prilaz znanju osigurava osnovne uvjete za obrazovanje tijekom cijeloga života, neovisno odlučivanje i kulturni razvoj pojedinca i društvenih skupina. Narodna je knjižnica mjesno informacijsko središte koje svojim korisnicima omogućuje neposredan pristup svim vrstama znanja i obavijesti.¹⁰ U smjernicama za razvoj službi i usluga¹¹ kao važan segment ističe se obrazovanje i upravo narodna knjižnica ima vrlo važnu ulogu u tom procesu tako

---

⁹ Isto

¹⁰ http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/UNESCOv_manifest_za_narodne_knjiznice.htm, posjet 6.11.2014.

¹¹ *Narodna knjižnica: IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga*, Hrvatsko knjižničarsko društvo, Zagreb, 2003.

što treba pomoći korisniku da se djelotvorno služi ponuđenim izvorima te ljudima omogućiti odgovarajuće uvjete za učenje.

U našem je društvu, posebice u zadnje vrijeme, aktualno stvaranje i jačanje čitalačkih navika kod djece. Svjedoci smo različitih kampanja koje promiču i potiču čitanje od najranije dobi. Upravo tu glavnu ulogu preuzima narodna knjižnica kao mjesto susreta knjižničara, roditelja i djece s istim ciljem – čitati djeci. Primjerice, u tu je svrhu 2013. godine, na *Međunarodni dan dječje knjige*, koji se u čast rođenja danskoga književnika Hansa Christiana Andersena obilježava 2. travnja, pokrenuta prva nacionalna kampanja za poticanje ranoga glasnog čitanja djeci „Čitaj mi!“. Zadaća narodne knjižnice u tom području jest zadovoljavanje potreba djece i mladih ljudi. *Djeca pri tome mogu potaknuti roditelje i druge odrasle osobe na korištenje knjižnice. Također je važno da mladi ljudi s poteškoćama u čitanju imaju pristup knjižnici koja će im osigurati odgovarajuću građu.*¹²

Kulturni razvitak i društvena uloga nešto je čime se obogaćuje lokalna pa i šira zajednica pojedine zemlje. Suradnjom sa određenim lokalnim organizacijama, pružanjem prostora za kulturne aktivnosti i organiziranjem kulturnih programa svaka narodna knjižnica, pa i Gradska knjižnica Bakar, pomaže pri zadovoljavanju lokalnih potreba i jačanju lokalne kulture. Narodna knjižnica nerijetko ima i ulogu javnog prostora (ovisno o uvjetima i financijskim mogućnostima) i služi kao mjesto okupljanja. To je posebno važno u zajednicama gdje takvih mjesta nedostaje pa tako Gradska knjižnica Bakar ima vrlo važan značaj u svojoj lokalnoj zajednici gdje predstavlja središte svih kulturnih događanja i mjesto na kojem se

---

¹² Isto, str. 6

ljudi susreću. Ispunjavanjem svih navedenih uloga, narodna knjižnica djeluje na osobni i društveni razvoj, a samim time i na pozitivne promjene u zajednici. Gradska knjižnica Bakar, raznolikošću građe koju sadrži, posebice one obrazovnog karaktera, može biti i jest ekonomski i društveno korisna svojoj zajednici ciljano djelujući na određene skupine svojih korisnika (djeca predškolskog uzrasta, školarci, studenti, odrasli te osobe starije životne dobi).¹³

Jedan od glavnih razloga osnivanja narodnih knjižnica, ujedno i Gradske knjižnice Bakar, jest dobrobit lokalne zajednice. Da bi „opravdale” nastanak i razvitak, narodne knjižnice moraju osiguravati mjesne informacijske službe, usluge i zbirke koje treba temeljiti na mjesnim potrebama i redovito ih prosuđivati. Samim time, narodna knjižnica postaje *ključan čimbenik u lokalnoj zajednici u sakupljanju, čuvanju i promidžbi lokalne kulture u svoj njenoj raznolikosti. To se može postići na razne načine, na primjer, održavanjem zavičajne zbirke, izložbama, pričanjem priča, izdavačkom djelatnošću djela zanimljivih lokalnoj zajednici i razvijanjem interaktivnih programa o mjesnim temama.*¹⁴

Prema IFLA-inim i UNESCO-ovim smjernicama za razvoj službi i usluga, narodne knjižnice trebaju se temeljiti na zakonskim propisima, što osigurava njihov razvoj i mjesto u državnoj strukturi. Postoji više vrsta propisa o narodnim knjižnicama (primjerice *Zakon o knjižnicama* i *Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj*). Kada govorimo o pravilnicima, na mrežnim stranicama

---

¹³ *Narodne knjižnice i čitaonice u Bakru od 19. stoljeća: izvorišta Gradske knjižnice Bakar*, Bakarski zbornik, Kolo monografija, sv. 3, Bakar, 2013.

¹⁴ *Narodna knjižnica: IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga*, Hrvatsko knjižničarsko društvo, Zagreb, 2003., str. 8

Gradske knjižnice Bakar¹⁵ dostupan je *Pravilnik o unutarnjem redu* koji je dostupan za javnost. Ovi nam propisi služe kao „dokaz” da su narodne knjižnice svojim poslanjem i djelatnošću zaista u službi svojih korisnika i lokalnih zajednica.

Odnosi sa školama¹⁶, posebice lokalnim školama, jedna je od važnih komponenti u jačanju veza narodne knjižnice s lokalnom zajednicom. Oblici takve suradnje uključuju *zajedničko korištenje resursa i podučavanje osoblja, kooperativni razvoj zbirki, suradnju pri planiranju programa, koordinaciju elektroničkih usluga i mreža, suradnju u razvoju obrazovnih pomagala, organizirane posjete razreda narodnoj knjižnici, zajedničko promicanje čitanja i pismenosti, programe za upoznavanje djece s webom, zajedničko korištenje telekomunikacijske i mrežne infrastrukture te zajedničko organiziranje posjeta književnika.*¹⁷

Opseg usluga koje knjižnica nudi ovisi o veličini knjižnice i zajednice unutar koje djeluje. Neke od njih su: posudba knjiga i druge građe, pružanje obavijesti u tiskanom i elektroničkom obliku, informacijske službe i usluge rezervacije, obrazovanje korisnika u sklopu programa opismenjavanja, međuknjižnična posudba, pristup internetu. Ove usluge se razvijaju tako da prate promjene u društvu (struktura obitelji, načini zapošljavanja, demografske promjene), promjene u kulturnoj raznolikosti i načinima komuniciranja. Tradicionalna kultura se čuva,

---

¹⁵ www.gkbakar.hr, posjet 10.11.2014.

¹⁶ U ovom je kontekstu važno istaknuti suradnju sa školama i vrtićima (s područja Grada Bakra) koju bakarska knjižnica uspješno ostvaruje od samog otvorenja 2007. godine do danas. O tome će više riječi biti u nastavku rada.

¹⁷ *Narodna knjižnica: IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga*, Hrvatsko knjižničarsko društvo, Zagreb, 2003., str. 33

ali se vodi računa i o uvođenju novih tehnologija. Također, informacijsko-referalna služba organizira razne aktivnosti i programe u svim jedinicama u mreži narodnih knjižnica gdje postoje prostorne, kadrovske i organizacijske mogućnosti.¹⁸

Organizacija događanja traži vrijeme i energiju djelatnika, suradnju s odgovarajućim lokalnim i regionalnim organizacijama i određena financijska sredstva. S obzirom na to da se radi o dodatnim aktivnostima, knjižnica treba dobro proračunati što je i u kojoj mjeri potrebno i korisno za nju samu i javnost. Održavanjem aktivnosti u svojim prostorima, narodna knjižnica promiče svoj rad te postiže jedan od svojih ciljeva definiranih misijom – pomaganje pri oblikovanju i održavanju kulturnog identiteta zajednice i promicanju kulture u svojoj raznolikosti. Prije svakog osmišljavanja usluge, poželjna je analiza konkurenata, odnosno svakog tko ima iste namjere u zadovoljavanju korisnikovih potreba i obraćanje pozornosti na prijetnju od proizvoda kojima korisnici mogu zadovoljiti istu potrebu. Uzimajući u obzir da danas knjižnice imaju sve veću konkurenciju u uslugama računalne tehnologije, njena ponuda treba biti još atraktivnija, kvalitetnija, dostupnija, drugačija.¹⁹

Usluge i programi/aktivnosti u dječjim knjižnicama namijenjeni su različitim dobnim skupinama od djece do odraslih (roditelji, odgojitelji, učitelji) pa se za njih organizira niz raznovrsnih pedagoško animacijskih aktivnosti. Prema rezultatima nekih anketa, najučestalije aktivnosti su one povremene: grupni posjeti dječjih vrtića i škola, izložbe (dječjih radova i tematske), književni susreti, pričanje priča, prigodne priredbe, likovne radionice itd., dok su kontinuirane aktivnosti (igraonice,

---

¹⁸ [www.hkdrustvo.hr/datoteke/190/vbh/God.49\(2006\).br.1](http://www.hkdrustvo.hr/datoteke/190/vbh/God.49(2006).br.1), posjet 28.11. 2014.

¹⁹ Isto

kreativne radionice i sl.) znatno rjeđe.²⁰ Kada govorimo o narodnim knjižnicama²¹, *one imaju posebnu odgovornost u podupiranju učenja čitanja i promicanju knjiga i druge građe za djecu. Knjižnica mora organizirati posebne događaje za djecu, kao što je pričanje priča i aktivnosti vezane za knjižnične službe i izvore.*²² Što se tiče usluga za mladež, narodna knjižnica mora svoje usluge prilagoditi njihovim potrebama tako što će osigurati građu i pristup elektroničkim izvorima informacija. Za razliku od djece i mladeži, odrasli imaju različite zahtjeve prema informacijskim i knjižničnim službama. U skladu s time djelatnost knjižnice mora biti usmjerena prema cjeloživotnom učenju, interesu ljudi u slobodnom vremenu, informacijske potrebe, aktivnosti zajednice, kulturne aktivnosti i čitanje iz razonode.²³

Potencijalni korisnici

U svrhu ostvarivanja svojih ciljeva, narodna knjižnica mora biti u potpunosti pristupačna svim svojim potencijalnim korisnicima. Da bi se to omogućilo, narodna knjižnica mora znati identificirati potencijalne korisnike, analizirati korisničke potrebe, razvijati usluge za pojedine grupe ili pojedince, uvoditi politiku skrbi o korisnicima, promicati obrazovanje korisnika, surađivati i razmjenjivati građu, razvijati elektroničke mreže²⁴, osiguravati pristup službama i uslugama²⁵ te

---

²⁰ Isto

²¹ U nastavku će biti navedene i opisane aktivnosti Gradske knjižnice Bakar koje se odnose na djecu i mladež.

²² *Narodna knjižnica: IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga*, Hrvatsko knjižničarsko društvo, Zagreb, 2003., str. 22

²³ Isto

²⁴ Dok sam tijekom 2012. godine radila kao pripravnica u Gradskoj knjižnici Bakar, osmislila sam i otvorila stranicu Knjižnice na društvenoj mreži Facebook. Više riječi o tome u nastavku.

osiguravati prostor za knjižnicu. Sve se navedene značajke naravno odnose i na djelatnost Gradske knjižnice Bakar. Kada govorimo o potencijalnim skupinama korisnika mislimo na ljude svih dobnih skupina, a to su djeca, mladež i odrasli. Događaji u knjižnici u njene prostore dovode nove ljude, a to su potencijalni korisnici knjižnice.²⁶

3. POVIJESNI RAZVOJ ČITAONICA I KNJIŽNICA U BAKRU

Kada je riječ o počecima djelovanja i razvoja *Čitaonice* u bakarskome kraju ne može se sa preciznošću utvrditi vrijeme nastanka. U literaturi se navodi nekoliko različitih godina njezina osnutka. Tako Dragutin Hirc navodi da je to bilo 1833. godine. S druge strane, anonimni autor bakarske povijesti Ivo Marochino *Čitaonicu* uopće ne spominje.²⁷ U poglavljima koja slijede opisat će se povijesni razvoj i nastanak čitaonica i knjižnica na području grada Bakra od 19. do 21. stoljeća.

3.1. Devetnaesto stoljeće

U bakarskome kraju, točnije u naseljima bakarskoga zaleđa, čitaonice su se počele osnivati tek 70-ih godina 19. stoljeća. Razlozi tome su bili poglavito teška

---

²⁵ Osiguravanje pristupa službama i uslugama u svim knjižnicama, pa i u narodnim, danas podliježe i naplaćivanju istih korisnicima. U te svrhe svaka knjižnica, pa tako i Gradska knjižnica Bakar, ima definiran cjenik usluga koji je javno dostupan na mrežnim stranicama Knjižnice.

²⁶ *Narodna knjižnica: IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga*, Hrvatsko knjižničarsko društvo, Zagreb, 2003.

²⁷ *Narodne knjižnice i čitaonice u Bakru od 19. stoljeća: izvorišta Gradske knjižnice Bakar*, Bakarski zbornik, Kolo monografija, sv. 3, Bakar, 2013.

socijalna situacija u kojoj se našlo tamošnje, većinom seljačko, stanovništvo. Naime, društveno uređenje neoapsolutizma donijelo je ljudima veliko nezadovoljstvo koje su iskoristili mađaroni, potičući ih na nemire protiv vlasti Banske Hrvatske. Sklapanjem Hrvatsko-ugarske nagodbe 1868. godine došlo je do smirivanja situacije i osnivanja niza čitaonica, primjerice u naselju Praputnjak 1872. godine. Tih 70-ih godina osnovane su čitaonice i u susjednim naseljima – Škrljevu (1874.), Hreljinu (1875.), Krasici (1877.), Dragi (1894.) i Kukuljanovu (1909.). U međuvremenu su osnovane čitaonice i u Kostreni Sv. Barbare (1871.), Kostreni Sv. Lucije (1876.), Crikvenici (1874.), na Trsatu (1876.) i na Kozali (1897.), u Cerniku (1898.), Čavlima (1900.), Grobniku (1903.), Pehlinu (1908.), Podvežici (1908.), Križišću (1911.), Bakarcu (1912.) i Šmriki (1912.). Budući da su sve čitaonice morale imati „neutralno” ime, u načelu su se zvale *narodnima*. No 90-ih godina 19. stoljeća dolazi do jačanja mađarizacije, odnosno talijanizacije stoga čitaoničari kao revolt na tu pojavu mijenjaju imena društva te postaju “Hrvatske čitaonice”.²⁸

U Bakru je u 19. stoljeću osnovana jedna od prvih preporodnih narodnih čitaonica u Hrvatskoj. Kao godine osnutka u izvorima se navode 1833. i 1839. godina. U Bakru je 1846. godine djelovala čitaonica *Casino di Buccari* ili popularno *Kasino*. Svoje je ime mijenjala u *Prva narodna čitaonica*, a zatim u *Narodni dom*. Najstariji podatak o osnutku narodne čitaonice 1833. godine u Bakru je onaj Dragutina Hirca koji kaže: *Iste godine (1877.) preustroji se bakarska čitaonica, koja uskrisila još g. 1833. pod imenom „Kasina”. Ovaj bijaše smješten u dvie tiesne sobe, nu sada se je razkrilio cielim spratom, a znatno i članovi i*

---

²⁸ Isto, str. 30

novinama, osobito hrvatskimi umnožio.²⁹ Bakarski trgovac i publicist Matija Mažić kaže pak da je *Čitaonica Narodni dom* u Bakru osnovana 1839. godine no za obje godine osnutka ne mogu se pronaći potvrde u obliku izvornoga dokumenta.

Čitaonicu *Casino di Buccari* ili popularno *Kasino* osnovalo je *Societa patriotica Buccarana* s pravilima na talijanskome jeziku potvrđenima od Njegova Veličanstva Ferdinanda I. Posjetitelji i korisnici *Kasina* bili su činovnici i ugledni građani Bakra.³⁰

Prva sačuvana *Pravila Čitaonice* su ona iz 1873. godine, prerađena na temelju izvornih *Pravila čitaonice Casino* iz 1846. godine. Iz njih se može iščitati organizacija jednoga društva u kojemu se osjeća želja građanskoga staleža da svoje potrebe za zabavom i kulturom javno iskaže. *Osnovne odrednice Društva Narodni dom u Bakru mogu se sažeti kroz izvod iz pravila:*

- *svrha i zadaća je prijazno međusobno „obćenje i prijateljska zabava”*
- *„članom može postati svaka poštena, izobražena i neporočna muška osoba”*
- *nabavljat će za „porabu Narodnog doma broj i vrst novinah ili periodičkih listovah, razmierno prema mogućnosti i novčanom stanju”*
- *organizirat će plesove i druge zabave*
- *na zabave i plesove moguće je pozvati gospođe koje u svojoj obitelji nemaju „prisutnog muškarca”*
- *članovi su dužni na zabave pozvati svoje supruge, kćeri i rođakinje starije od 15 godina*

---

²⁹ Isto, str. 35

³⁰ Isto

- *Društvo prihvaća za inostrane članove svaku osobu koja ne živi ili radi u Bakru „bud kojega god naroda dolazeća”*

- *redovni članovi vlasnici su društvene imovine*³¹

Pravila odaju konzervativan duh *Društva*, patrijarhalan, potpuno privatna način organiziranja, liberalan s obzirom na narodnosnu pripadnost.

Pravila iz 1877. su druga poznata Pravila Društva Narodni dom u Bakru i kroz njih možemo pratiti svrhu, ciljeve, način osnivanja i djelovanja *Društva* i *Čitaonice*:

- *svrha je društva “širiti naobrazbu među članovima Društva čitanjem raznovrsnih časopisa i knjiga svih kulturnih naroda a navlastito hrvatskoga”*
- *“širiti dobrim primjerom i prigodnom poukom hrvatski duh”*
- *”buditi i njegovati umjetničku ćut ćlanstva”*
- *nabavljat će se ”dovoljan broj strukovnih, beletristićkih i politićkih ćasopisa a ponajviše hrvatskih”*
- *ustrojiti će se prikladna društvena knjićznica*
- *davat će se korisne zabave*
- *ćlanom moće postati ”svaka neporoćna osoba”*
- *po razvrgnuću društva imetak ide gradskoj školskoj blagajni u svrhu podupiranja siromašne mladeći grada Bakra*³²

Godine 1892. sagraćena je zgrada Narodnoga doma ćije se svećano otvorenje slavilo dva dana uz bogat program. Godinu dana kasnije urećen je okoliš i zasaćeni su nasadi a u *Domu* je bila smješćena knjićznica s ćitaonicom, soba za biljar i društvene prostorije. Takoćer, u zgradi su se odrćzavali i koncerti koje je

---

³¹ Isto, str. 37-38

³² Isto, str. 39-40

organiziralo Hrvatsko pjevačko društvo *Sklad* iz Bakra, a do uređenja prvog kinomatografa 1901./02., u zgradi Narodnoga doma davale su se i kinopredstave.³³

3.2. Dvadeseto stoljeće

Glavna skupština Čitaonice *Narodni dom* održana je 1905. godine na kojoj sva izvješća pokazuju njeno uspješno poslovanje. Na skupštini je izabran predsjednik te članovi Odbora koji su donijeli *zaključak da se osnuje pučka knjižnica koja će se spojiti s društvenom knjižnicom (što znači da je ona već postojala) i biti otvorena širem pučanstvu.*³⁴ Odbor je također zaključio da će se u vezi s time obratiti pojedinim kulturnim društvima u Zagrebu te pokazuje svijest za osnivanje javne knjižnice u okviru pokreta pučke prosvjete u Hrvatskoj na početku 20. stoljeća.³⁵

Ferijalni klub *Jurislav Janušić*³⁶ 1910. godine osnovao je u Bakru Hrvatsku pučku knjižnicu čije je unutarnje uređenje bilo po uzoru na sušačku knjižnicu. Knjižnica je bila smještena u Gradskome magistratu s početnim fondom od 200

---

³³ Isto

³⁴ Isto, str. 43-44

³⁵ Početkom 20.st., kao odraz pokreta osnivanja pučkih knjižnica u europskim zemljama, počinju se one osnivati i kod nas s ciljem naobrazbe širokoga puka. Akciju su povelili studenti uz potporu Matice hrvatske, Društva sv. Jerolima i drugih društava, a inicijativu je preuzelo Društvo hrvatskih književnika. Akcija je bila plodonosna, osnivale su se pučke knjižnice u našim krajevima, a u Zagrebu je osnovana Gradska knjižnica (1907.) s velikim ambicijama i entuzijazmom.

³⁶ Jugoslavenski akademski klub *Jurislav Janušić* djeluje u Sušaku od 1908. godine. Jezgru *Kluba* čini lijevo i jugoslavenski orijentirana mladež. *Klub* se bavi prosvjetnim radom te dobrotvornim aktivnostima, uglavnom za svoje simpatizere. Nije poznato kada je *Klub* prvi put organizirao knjižnicu.

knjiga koji je do 1913. godine dosegnuo brojku od 700 svezaka građe i oko 120 članova.³⁷

Tijekom Drugoga svjetskog rata *Narodni dom* je pretrpio velike materijalne štete te je 1946./1947. obnovljen, a 1948. godine *Čitaonica* je bila spremna za rad s korisnicima. Od 1960. godine djeluje kao knjižnica s čitaonicom u zgradi magistrata, a za javnost je bila otvorena jednom tjedno. Sadržavala je 800 svezaka knjiga, a tiskovine se nisu nabavljale. Nakon donošenja *Zakona o bibliotekama* (1960.)³⁸, odlukom Savjeta za kulturu Kotara Rijeka, Gradska biblioteka Rijeka postala je matična knjižnica za riječko područje i kao takva zadužena za unapređenje knjižnične djelatnosti. *Čitaonica* u Bakru (zajedno s čitaonicama u Kraljevici, Hreljinu i Škrljevu) trebala je postati podružnica Gradske biblioteke Rijeka. Gradska biblioteka obvezala se urediti knjižni fond tih čitaonica, pretplatiti ih na određeni broj periodike i organizirati cjelokupan rad.³⁹ Godine 1981. *Narodna čitaonica Bakar* preselila se u novi Dom kulture „19. travanj”, otvorena je svakodnevno od 9 do 13 sati (ponedjeljak, srijeda, petak) odnosno od 17 do 20 sati (utorak, četvrtak). Čitaonica je imala 12 čitaoničkih mjesta s knjižnim fondom od 2738 svezaka knjiga za odrasle i djecu te jednim zaposlenim djelatnikom.⁴⁰

---

³⁷ *Narodne knjižnice i čitaonice u Bakru od 19. stoljeća: izvorišta Gradske knjižnice Bakar*, Bakarski zbornik, Kolo monografija, sv. 3, Bakar, 2013.

³⁸ 37. skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva, održana u Tuhelju 30. rujna 2010., donijela je odluku da se 11. studenoga, na dan kada je 1960. godine Sabor NRH donio ukaz o proglašenju prvog Zakona o bibliotekama, obilježava kao Dan hrvatskih knjižnica. Donošenje toga Zakona označilo je svojevrsan novi početak i za hrvatsko knjižničarstvo, jer su postavljeni pravni temelji za planiraniji i sustavniji rad i razvoj svih vrsta hrvatskih knjižnica i svih ključnih odrednica hrvatskoga knjižničarstva. Preuzeto sa: http://www.hkdrustvo.hr/hr/pravo_na_knjiznicu/58, posjet 30.11.2014.

³⁹ *Narodne knjižnice i čitaonice u Bakru od 19. stoljeća: izvorišta Gradske knjižnice Bakar*, Bakarski zbornik, Kolo monografija, sv. 3, Bakar, 2013., str. 48

⁴⁰ Isto

Temeljem *Sporazuma o podjeli imovine* bivše Općine Rijeka, 1994. godine djelatnost Knjižnice preuzima Grad Bakar. Sljedećih godina Knjižnica radi nekoliko sati tjedno, ima honorarnog djelatnika, u neodgovarajućim prostornim uvjetima, bez kontinuirane nabavke knjižne građe, neprofesionalno.⁴¹

3.3. Dvadeset i prvo stoljeće

Knjižnica zbog neodrživih uvjeta 2001. godine prestaje raditi, a od 2004. godine počinje sustavno i profesionalno rješavanje problematike knjižnične djelatnosti. Odlukom gradskih vlasti dolazi do izbora nove lokacije knjižnice, angažiranja dipl. knjižničarke na sređivanju postojećeg fonda, nabavke računalne opreme, izgradnje novog prostora te izdvajanja redovnih sredstava za nabavku knjižnične građe iz gradskog proračuna. Sve su ove radnje dovele do otvaranja Gradske knjižnice Bakar 2007.⁴²

4. DJELOVANJE NOVE GRADSKE KNJIŽNICE BAKAR I PRISUTNOST U LOKALNOJ ZAJEDNICI

Nova Gradska knjižnica Bakar osnovana je 19. ožujka 2007. godine, a svečano otvorenje uslijedilo je 3. svibnja 2007. godine na kojem je nazočio i tadašnji ministar kulture Božo Biškupić te je za tu prigodu darovao Knjižnici stotinjak vrijednih naslova knjiga.⁴³

Vizualni identitet Knjižnice prikazuje Bakar u prirodnom spoju s kulturom kroz stoljeća, vezanost za čitaonice, čitanje, prosvjećivanje i knjigu. Stoga i sam

---

⁴¹ Isto, str. 49

⁴² Isto

⁴³ Isto

logotip – znak Knjižnice, sadrži dvije boje bakarske zastave: bijelu i plavu, vizuru grada Bakra i otvorenu knjigu.⁴⁴ O samoj vizuri grada Bakra pisala je Ingrid Žic u svojoj knjizi *U potrazi za frankopanskim kaštelima: ...Vizura grada Bakra promatrana s ceste koja vijuga obalom u smjeru Rijeke vjerojatno je jedna od najljepših slika koju pamti oko promatrača obilazeći mala primorska mjesta. (...)* *Kao da je Bakar nastao željom prirode a ne ljudskom rasom, položaj tog gradića najprirodniji je na svijetu...*⁴⁵

Važan dio svake knjižnice je i njeno osoblje. Knjižničari čine okosnicu svoje knjižnice i za korisnike su posrednici između njih samih i pristupa informacijama pa tako osoblje Gradske knjižnice Bakar čine dvije knjižničarke te jedna spremačica. Malen te, unatoč potrebama, nedovoljan broj djelatnica, promiče Knjižnicu u lokalnoj zajednici o čemu svjedoče priznanja, zahvale, donacije, prihvaćenost među korisnicima te naposljetku, Godišnja nagrada Grada Bakra u 2012. godini.⁴⁶

Sadržajno-programske cjeline Gradske knjižnice Bakar obuhvaćaju Odjel za predškolce s igraonicom i računalnim kutkom, Odjel za djecu i mlade, referentnu

---

⁴⁴ Sam grad smješten u otvorenoj knjizi čiji listovi prate konfiguraciju zemljišta stiliziran je tako da konture planina Bakarskoga zaljeva suptilno prelaze u listove knjige. Knjiga u kojoj je smještena vizura grada Bakra simbol je znanja i mudrosti i još šire simbol svijeta, a otvorena knjiga poručuje da je onaj tko je čita shvatio njen sadržaj. Podloga je bijela jer je bijelo apsolutna boja, početak i svršetak svega. Dodatna je boja zelena. Obris knjige su zeleni, jer zelena je buđenje, povratak nade, početak života, dok je plavo – more, dubina, nematerijalno, duhovno, istina i put u beskonačno. More asocira i sjenu otvorene knjige, a grad civilizaciju, grad koji se može čitati – kulturna povijest grada i grad koji čita ili/i grad koji je davno spoznao značaj knjižnice. Logotip Knjižnice može se vidjeti u *prilogu 2*.

⁴⁵ *Narodne knjižnice i čitaonice u Bakru od 19. stoljeća: izvorišta Gradske knjižnice Bakar*, Bakarski zbornik, Kolo monografija, sv. 3, Bakar, 2013., str. 87

⁴⁶ Isto

zbirku, čitaonicu, internet kutak te zbirku multimedije: glazbena CD izdanja te filmska DVD izdanja. Na katu se nalaze Odjel za odrasle, Čitaonica tiska, Studijska čitaonica te posebne zbirke: referentna, zavičajna i zbirka Vladislavić. Što se tiče knjižničnog fonda, početni je iznosio oko 5500 jedinica knjižnične građe a do danas je narastao na oko 15000 jedinica, dok fond glazbene zbirke CD-a i filmskih DVD-a za odrasle, djecu i mlade od početnih 500-tinjak, danas sadrži više od 1900 jedinica. Sredstva za nabavu, koja omogućuju brzi rast knjižnične građe, osiguravaju Grad Bakar, Ministarstvo kulture RH i Primorsko-goranska županija.⁴⁷

Fond za djecu i mlade nudi korisnicima priručnike, slikovnice i ilustrirane knjige, lijepu književnost, stručne knjige, stripove, časopise i društvene igre. Fond za odrasle, uz priručnike, lijepu književnost, stručne knjige, upotpunjen je čitaonicom s dvadesetak naslova dnevnog i tjednog tiska te časopisa. Kao i svaka narodna knjižnica, tako i Gradska knjižnica Bakar svojim korisnicima osigurava otvoren i ravnopravan pristup informacijama i tehnologiji. U skladu s time, dio usluga koje Knjižnica pruža su posudba, rezervacija, međuknjižnična posudba, rad u čitaonicama, fotokopiranje građe iz fonda Knjižnice, slušanje glazbenih CD-a, pregledavanje filmskih DVD-a, pretraživanje različitih medija, pristup internetu u informacijsko-edukacijske svrhe, korištenje računala za pisanje i ispis teksta, elektronički katalog⁴⁸ i web katalog te korištenje bežičnog interneta. Danas

---

⁴⁷ Isto

⁴⁸ 2014. godine Gradska knjižnica Bakar prešla je na korištenje novog računalnog programa *Zaki*, umjesto do tada korištenog programa *Medved*. U tu su svrhu djelatnice Knjižnice imale i stručna usavršavanja realizirana u suradnji s matičnom knjižnicom, Gradskom knjižnicom Rijeka.

Knjižnica broji više od 1300 članova⁴⁹ a njezina je prisutnost u lokalnoj zajednici najbolje vidljiva u vrlo dobroj dnevnoj posjećenosti djece, mladih te građana.⁵⁰

Zavičajna zbirka

Zavičajne zbirke se u cijelom svijetu najčešće osnivaju pri narodnim knjižnicama. Do kraja 2008. godine u Hrvatskoj je bilo 210 narodnih knjižnica s ukupno 147 zavičajnih zbirki.⁵¹ Zavičajna zbirka je značajna jer čuva identitet lokalne zajednice, osvješčuje pripadnost jednoj kulturnoj, povijesnoj i geografskoj sredini. Upravo danas u vrijeme globalizacije potrebno je istaknuti ono što je osobito i po čemu je neka sredina prepoznatljiva i posebna. Bogat i dobro uređen fond zavičajne zbirke daje uvid u povijesno bogatstvo kulturnog stvaralaštva kao i cjelokupnog razvitka regije.⁵² Sam izraz zavičajna zbirka označava zbirku odabrane, prikupljene, sređene i obrađene građe bilo koje vrste koja se svojim sadržajem odnosi na određeno zemljopisno područje. Riječ zavičaj u užem smislu označava mjesto rođenja, a u širem smislu obuhvaća i šire područje određeno administrativnim, povijesnim ili drugim granicama. U zavičajnoj se zbirci prikupljaju publikacije objavljene u zavičaju, publikacije autora iz zavičaja koje su objavljene bilo gdje u svijetu kao i sve što je objavljeno o zavičaju ili njegovim

---

⁴⁹ U *prilogu 3* može se vidjeti primjerak članske iskaznice Gradske knjižnice Bakar.

⁵⁰ *Narodne knjižnice i čitaonice u Bakru od 19. stoljeća: izvorišta Gradske knjižnice Bakar*, Bakarski zbornik, Kolo monografija, sv. 3, Bakar, 2013., str. 89-94

⁵¹ Hrvatski zavod za knjižničarstvo u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu prikuplja i obrađuje statističke podatke iz svih narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj i to su koji su dobiveni nakon obrade za 2008. godinu.

⁵² Tošić-Grlač, Sonja, *Uloga zavičajne zbirke u promociji lokalne zajednice*, objavljeno 2010, <http://hrcak.srce.hr/55005>, posjet 7. prosinca 2014.

stanovnicima, bez obzira na mjesto objavljivanja. Uključivanje u zavičajnu zbirku građe tiskane u zavičaju ovisi o odluci pojedine knjižnice. Vrsta građe koja se prikuplja u zavičajnim zbirkama raznolika je no, najčešće najviše mjesta zauzimaju monografije o pojedinim mjestima ili ljudima, potom prilozi objavljeni kao sastavnice knjige koje donose važne podatke o zavičaju. Čuvaju se lokalni časopisi i novine te školski listovi, kao i pojedinačni prilozi u ostalim časopisima. Zbirku posebno obogaćuju bibliografije, zbornici, godišnjaci i kalendari, turistički vodiči, planovi naselja i gradova, zemljopisne karte, stare fotografije, katalozi proizvoda, zbirka plakata i drugo.⁵³

Radovi zavičajnika-umjetnika, znanstvenika i kulturnih djelatnika također su sastavni dio zavičajne zbirke. To su ljudi koji su rođeni i/ili žive i rade u zavičaju. Mnogi od njih i pišu o zavičaju, a mnogi su svojim znanstvenim postignućima ili književnim djelima proslavili zavičaj. Zbirka obuhvaća i serijske publikacije, rukopisnu građu, muzikalije, audiovizualnu građu, slikovnu građu, polupublikacije i efemernu građu⁵⁴, bez obzira je li građa dostupna u tradicionalnom ili elektroničkom obliku.⁵⁵

Osobita posebnost zavičajne zbirke jest u tome što ona teži cjelovitosti - neprestano se nadopunjuje novom građom, ali se pokušavaju nabavljati i stara izdanja koja svojim sadržajem zadovoljavaju kriterije za ulazak u zbirku. Građa čiji sadržaj ponavlja općepoznate podatke o zavičaju ne ulazi u zavičajnu zbirku (na primjer udžbenici). Od beletristike u zavičajnu bi zbirku trebalo odabirati samo

---

⁵³ <http://hrcak.srce.hr/55005>, posjet 7.12.2014.

⁵⁴ Noviji rječnici pridjevu efemeran daju značenje: “onaj koji je kratkotrajan, privremen i prolazan, tj. bez trajnije vrijednosti i beznačajan”. Takvo značenje odredilo je mjerilo za stvaranje specifične skupine publikacija koje se okupljaju pod zajedničkim nazivom efemera, tj. efemerna građa.

⁵⁵ <http://hrcak.srce.hr/55005>, posjet 7.12.2014.

djela koja umjetnički prikazuju život stanovnika zavičaja i atmosferu određenog povijesnog razdoblja. Svijest o važnosti očuvanja vlastite kulturne posebnosti reflektira se upravo kroz zavičajne zbirke kao čuvare zavičajne baštine. Knjižnice imaju zadatak prezentirati svoju građu te na taj način popularizirati zavičajni fond. Neki od mogućih načina promocije lokalnog kraja kroz zavičajnu zbirku mogu se ostvariti kroz obljetnice i izložbe, suradnjom s drugim institucijama kulture, suradnjom s turističkom zajednicom, odgojno-obrazovnim institucijama ili drugim ustanovama, udrugama i pojedincima iz okruženja ili pak suradnjom s medijima.⁵⁶

Zbirka bi trebala biti smještena izdvojeno od ostatka knjižničkog fonda. Građa bi trebala biti dostupna za rad u čitaonici, ali ne i za iznošenje iz knjižnice. U svrhu zaštite, građa iz zavičajne zbirke ne smije se uvezivati, rezati ili lijepiti već mora ostati u svom izvornom obliku.⁵⁷

Uz *Zavičajnu zbirku* i *Zbirku Rara*, u Gradskoj knjižnici Bakar nalazi se poseban prostor koji upotpunjava *Zbirka* i *Kutak Vladislović*. Zbirka se sastoji od petstotinjak raritetnih izdanja knjiga i časopisa te od skupocjenog stilskog namještaja koji je Knjižnici darovao Dragan Vladislović, Bakranin čiji je otac bio Karlo Vladislović, ugledan i bogat trgovac tekstilom iz Bakra koji je živio od 1888. do 1978. godine. *Zbirka* i *Kutak* spomen su na Karla Vladislovića.⁵⁸

4.1. Suradnja sa školama, vrtićima i udrugama u lokalnoj zajednici

Gradska knjižnica Bakar ostvaruje vrlo dobru i kontinuiranu suradnju sa školama i dječjim vrtićima na području Grada Bakra. Ta se suradnja ogleda u

---

⁵⁶ <http://hrcak.srce.hr/55005>, posjet 7.12.2014.

⁵⁷ Isto

⁵⁸ *Narodne knjižnice i čitaonice u Bakru od 19. stoljeća: izvorišta Gradske knjižnice Bakar*, Bakarski zbornik, Kolo monografija, sv. 3, Bakar, 2013., str. 94

kolektivnim posjetima gdje se mladi educiraju o korištenju knjižničnih usluga, a također su prisutni i u razgledavanju izložbi u prostorima Knjižnice. Brojna su gostovanja dječjih skupina i udruga, primjerice gostovanja scensko-dramske skupine iz Osnovne škole Bakar – Područne škole Krasica, koji su se predstavili predstavama: *Djevojčica sa šibicama* (2007.), *Ježeva kućica* (2007.), *Cirkusgrad* (2009.), *Miševi i mačke naglavačke* (2011.), *Pjesme i brojalice none Ruže* (2011.), *Bijeli jelen* prema priči Vladimira Nazora (2014.) itd. *Društvo naša djeca Bakar* također je čest gost bakarske knjižnice. U njihovoj su organizaciji odigrani: *Igraljke od moje noni* (2007.), *Eko igrokaz* (2008.), *Matovilka* (2008.), *Dijete na dar* (2009.), *Kad mi se u proljeće* (2010.), *Djeca djeci*⁵⁹ (2011. i 2012.), *Nestašni travanj* (2012.) itd. U svim literarnim, scenskim i likovnim ostvarenjima poseban je naglasak stavljen na njegovanje i izražavanje dijalektalnoga čakavskog izričaja. Također, česta su i kontinuirana gostovanja poznatih dječjih autora: Sanja Lovrenčić (2009.), Vesna Miculinić-Prešnjak s pričaonicom *Ružičasta vila* (2010.), ilustratorica slikovnica Željka Mezić s likovnom radionicom *Oslikajmo riječ* (2010.) te bajkopolisac i sakupljač hrvatskih bajki Jozo Vrkić (2012.). Zapažen i posjećen bio je književni susret sa Željkom Horvat Vukelja (2014.), spisateljicom za djecu.⁶⁰

Od zavičajne je važnosti bilo i predstavljanje prve slikovnice književnika Bakranina Nikole Petkovića pod nazivom *Vila riječ* (2014.). Ilustratorica slikovnice je Andrea Petrlik Huseinović a nakladnik Kašmir Huseinović. Publika na predstavljanju slikovnice bili su učenici od 1. do 4. razreda OŠ Bakar u pratnji

---

⁶⁰ Isto

učiteljica i školske knjižničarke. Time je *Zavičajna zbirka* postala bogatija za prvu dječju knjigu.⁶¹

Djeca ne dolaze u Knjižnicu samo zbog posudbe knjiga ili različitih edukacija u sklopu nastave već u njoj provode i svoje slobodno vrijeme. Tako prisustvuju plesnim i kreativnim radionicama povodom obilježavanja važnijih datuma i blagdana. Primjerice za Valentinovo održana je radionica *Ples srca* (2011.), *Puno ljubavi za Božić* (2011.), *Veselo ljeto* (2012.), održavaju se prigodne radionice za djecu povodom Uskrsa itd. Suradnja sa lokalnom zajednicom, s školama i posebice školskim knjižnicama (OŠ Bakar i OŠ Hreljin, Pomorska škola Bakar), udrugama za djecu i mlade, pridonijela je zbližavanju i upoznavanju djece, prezentaciji literarnih, likovnih i scenskih ostvarenja te razmjeni iskustava i učenja iz različitosti. Sve odrađene radionice u konačnici su popraćene izložbama dječjih radova na panoima u dječjem odjelu ili kroz prigodno ukrašavanje knjižničnoga prostora. Dječji nastupi u Knjižnici praćeni su brojnom publikom djece i mladih, pogotovo najvjernijom publikom – roditeljima, rodbinom i prijateljima koji doista uživaju u ostvarenjima i uspjesima svoje djece i stalna su im podrška.⁶²

Zanimljivo je dodati činjenicu da su sva spomenuta događanja za djecu (prigodne radionice, dječje predstave, predstavljanja knjiga i slikovnica, itd.) podjednako popraćena i na taj je način Knjižnica privukla najmlađe korisnike u svrhu njihova educiranja i razvijanja i poticanja čitalačkih navika.

---

⁶¹ Isto

⁶² Isto, str. 97-104

4.2. Usluge i aktivnosti za odrasle

Na isti način kojim Knjižnica zadovoljava potrebe svojih najmlađih korisnika, jednaka se pažnja posvećuje i uslugama za odrasle kojima Knjižnica zadovoljava informacijske potrebe i interese ljudi u slobodnom vremenu, potičući raznolike, posebice kulturne aktivnosti.⁶³

Knjižnica se u okviru svoje kulturne i javne djelatnosti često javlja kao organizator izložbi, koncerata, recitala, radionica, predavanja, tribina, projekcija filmova i slično. Kad stvori i osmisli svoju ponudu mora voditi računa o tome da bude zanimljiva što širem opusu javnosti (kako sadržajno, tako i prostorno, vizualno), da budu ispunjeni tehnički uvjeti, poput dovoljno prostora za izvođenje određenog kulturnog sadržaja. Nakon što ispuni sve vezano uz ostvarenje i organizaciju navedenog kulturnog sadržaja, mora izaći u javnost i promidžbom zainteresirati, privući i zadržati svoje korisnike. Važna je suradnja s medijima, stoga je potrebno svoje kulturne sadržaje oglašavati na televizijskim i radijskim programima, na internetu, preko novinskih publikacija ili jednostavnim letcima koji će se podijeliti korisnicima. U svakoj ponudi važno je da ona posjeduje kvalitetu, jer bez kvalitetne ponude nema ni kvalitetne povratne informacije od strane korisnika.⁶⁴

Projekcije dokumentarnih filmova

Redatelj i scenarist Čedomil Šimić, rodom Bakranin, projekcijama svojih dokumentarnih filmova pridonio je velikoj posjećenosti Gradske knjižnice Bakar. Najgledanije su projekcije iz zavičajne (Bakar) i nacionalne povijesti. Iako su

---

⁶³ Isto

⁶⁴ Isto

Bakrani i ranije znali za Šimićevu stručnost i rad na HRT-u, bolje su ga upoznali upravo kroz prikazivanje njegovih filmova. Svojim je radom Šimić uvelike pridonio filmskoj dokumentarističkoj i snimateljskoj baštini. Tijekom svog radnog vijeka održao je brojne intervju s čuvenim ličnostima među kojima su bili dr. Albert Schweitzer, Salvador Allende, Jacques Yves Cousteau, Kirk Douglas, John Glenn, Josip Broz Tito, dr. Žarko Dolinar, dr. Franjo Tuđman i dr. U Knjižnici je prikazano tridesetak dokumentarnih filmova koji su pobudili zanimanje javnosti. Neki od njih su *Vinodolski zakonik*, *Čari Čabra*, *Vitezovi pera i mača-Frankopani*, *Kanjonima Krke i Cetine u prošlost*, *Hrvatski čovjek i more-stari zanati*, *Dobri duh kazališta*, *Dubrovačka mornarica* itd.⁶⁵

Vel Kir – Kameni zaljev i Zaljev dobre nade, filmovi posvećeni Bakru, ujedno su i najgledaniji Šimićevi filmovi u Knjižnici. Zahvaljujući ugledu autora, postignut je dogovor s HRT-om o presnimavanju autorskih filmova za *Zavičajnu zbirku* Knjižnice i već su neki otkupljeni.⁶⁶

Jedan od projekata koji je naišao na vrlo dobar odaziv publike jest dokumentarno-igrani filmski ciklus u izdanju Grada Bakra a radi se o baštinskome ciklusu *Jabuka O...* (2009. i 2010.) u sklopu kojeg su prikazani *Jabuka O... mesopustu* (2009.), *vjerovanju* (2009.), *Uskrsu i piru* (2009.), *Karolini i Lujzijani* (2010.) te *zimi i smrti* (2010.) Tema ciklusa *Jabuka O...* jesu običaji, tradicija i već pomalo zaboravljeno življenje naših predaka u svrhu očuvanja od zaborava. Na svim prikazivanjima sudjelovali su i protagonisti uživo: Alen Polić, Igor Modrić i Maja Konestabo.⁶⁷

---

⁶⁵ Isto

⁶⁶ Isto

⁶⁷ Isto, str. 107-110

Projekcije dokumentarnih filmova u Knjižnicu dovode većinom odrasle korisnike i one koji to nisu, osobe srednje i starije životne dobi. Zapažena posjećenost takvoj vrsti događanja može poslužiti kao model kojim Knjižnica može privući znatan broj potencijalnih korisnika.

Književni susreti

Književni susreti u Gradskoj knjižnici Bakar imaju najveći odjek u široj kulturnoj javnosti kojih je moderator dr.sc. Nikola Petković. U Knjižnici gostuju mnogi uglednici iz kulturnoga života naše domovine i inozemstva. Od svog osnutka Knjižnica je ugostila više od tridesetak književnika: Boris Dežulović (2007.), Olja Savičević-Ivančević (2007.), Frano Vlatković (2008.), Damir Karakaš (2009.), Nedjeljko Fabrio (2009.), Vedrana Rudan i Ivanka Glogović Klarić (2009.), Renato Baretić (2008.), Robert Perišić (2009.), Roberta Razzi (2010.), predstavnici časopisa "Quorum" Miroslav Mićanović, Branko Čegec, Nikola Petković (2010.), Danijel Načinović (2010.), Latica Ivanišević (2011.), Enes Kišević (2011.), Mani Gotovac (2012.), Aleksandar Stanković (2012.), Igor Mandić (2012.), Španjolac Joan Todo Cortiella (2012.), Mirjana Krizmanić (2012.), Desimir Širola (2012.), Krešimir Mišak (2013.), Mejrema Reuter (2013.), Kim Cuculić (2013.), danska pjesnikinja Cindy Lynn Brown (2013.), Nikola Kraljić (2013.), Josip Luzer (2014.), Kristian Novak (2014.) te pisci iz daleke Kine i Švicarske (2007., 2008.).⁶⁸

---

⁶⁸ Isto, str. 112

Stručna predavanja

U Knjižnici se održavaju mnoga stručna predavanja različite tematike: o agrokulturi *O maslini* (2008.), *O smokvi i vinovoj lozi* (2010.) agronoma Davora Balenovića, o flori i fauni našega zavičaja *Otrovne ribe Jadrana* (2009.), *Zmije našega kraja* (2008.) liječnika Duška Wolfa, o alkoholizmu *Biblioterapija – liječenje knjigom* (2008.) istoga predavača, *Od glavobolje do raka* Dragutina Crnića (2009.), *Stres, najveći ubojica današnjeg čovjeka* Tarre Barat (2011.), iz područja jezika *Kako nastaju rječnici* predavača i koautora Englesko-hrvatskoga enciklopedijskoga brodstrojarskog rječnika, Josipa Luzera (2011.), te iz istog područja *Dug put do velikog rječnika* (2014.) također Josipa Luzera, iz područja arhitekture *Prošetajmo Rijekom* (2011.) sveučilišne profesorice Olge Magaš, iz svjetske povijesti *Pomorska otkrića ili povijesne krivotvorine*, u dva nastavka (2011.) te *Izumi i otkrića drevne Kine* u četiri nastavka, potom *Priča o soli* i *Bijelo zlato* o povijesnom značenju soli (2012.), predavača Josipa Luzera. Predavanje o temi EU – *O pristupanju Hrvatske Europskoj uniji* održao je Andrej Plenković, danas zastupnik u Europskom parlamentu (2012.), predavanje Čedomila Šimića *Putovanje u nanokozmos* (2013.), o povijesti ropstva *Ropstvo od početaka civilizacije do 18. st.*, te *Ropstvo od 18. stoljeća do današnjih dana* (2014.).⁶⁹

Lokalna zajednica kao nositelj programa

Gradskoj knjižnici Bakar vrlo je važna potpora, suradnja i oslonac koju dobiva od svoje lokalne zajednice, tj. od mjesnih amaterskih društava, udruga i škola. Već u prvoj godini rada Knjižnice udruga *Bakarska žena* osmišljava književni susret predstavljajući zbirku *U zagrljaju nijemog bljeska* Tamare Grbić

---

⁶⁹ Isto, str. 116

(2007.). Književni susret sa zavičajnicima – pjesnicima i piscima vodila je i osmislila učiteljica iz bakarske osnovne škole Gordana Kovačević (2008.). Tom su prigodom predstavljena sva mjesta koja gravitiraju Gradu te grad Bakar. *Udruga umirovljenika Grada Bakra – Podružnica Bakar* održala je književni susret *U početku bijaše riječ...* s pjesnicima umirovljenicima s područja Grada Bakra. Udruga je također nastupila i s izvrsno pripremljenom tribinom – *Osmišljavanje starosti* kojom je predložen aktivni život umirovljenika i osoba treće životne dobi u osmišljavanju života, kroz predstavljanje literarnih, likovnih i drugih djela mjesnih autora amatera. Čakavsku večer pjesnikinje Zlate Petešić *ČA...i na kamiku piše* bakarski su umirovljenici predstavili 2009. godine uz svečani nastup klape *Sklad* te *Društva naša djeca Bakar*. U povodu *Dana starijih osoba* ista je *Udruga* održala književni susret *Kronika i tragovi duše* pjesnikinje Zdenke Rupčić uz prigodnu izložbu njezinih crteža (2011.).⁷⁰

Tatjana Udović, mlada novinarka i spisateljica, autorica romana prvijenca *Triseduja* i nagrađene priče *Kutija života*, predstavila se bakarskoj publici 2009. godine. U povodu 160. obljetnice Pomorske škole Bakar, predstavljena je monografija *Školski brodovi Pomorske škole Bakar* gl. urednika Nika Cvjetkovića, ml. (2009.). Uredništvo *Bakarskoga zbornika* predstavilo je *Bakarski zbornik* br. 12 (2011.). Izlaženje te edicije za bakarski kraj ima veliku baštinsku vrijednost, a znanstvenim pristupom zavičajnim i povijesnim temama *Zbornik* je ostvario znatan publicitet.⁷¹

Govoreći o tiskanim izdanjima važnim za Gradsku knjižnicu Bakar, svakako je važno spomenuti i onu najvažniju za lokalnu zajednicu, a to je monografija

---

⁷⁰ Isto

⁷¹ Isto

Narodne knjižnice i čitaonice u Bakru od 19. stoljeća: izvorišta Gradske knjižnice Bakar. Izašla je kao posebno izdanje *Bakarskog zbornika*, a izdavači su Grad Bakar i Gradska knjižnica Bakar. Povod tiskanju *Monografije* je visoka i vrijedna obljetnica u kulturnoj povijesti Bakra, 180 godina od prvog spomena postojanja narodne knjižnice u Bakru. Ta je obljetnica svjedočanstvo vremena u kojemu se puno pažnje pridavalo znanju, knjigama i knjižnicama u težnji za naprednijim i humanijim životom. U *Spomenici na svečanu proslavu stogodišnjice grada Bakra iz 1879. g.*, Dragutin Hirc bilježi otvorenje narodne čitaonice koja je pod imenom „Kasina“ djelovala u Bakru još davne 1833. godine. Glavni urednik monografije i jedan od autora Boris Petković, pisao je o *Zlatnom dobu Bakarskom (19. st.)* gdje govori o povijesnom miljeu nastanka prvih čitaonica i zašto je u njima prevladala borba za jezik i hrvatsku riječ. Maja Polić osvrnula se na *Čitaonički pokret u širem bakarskome kraju* s naglaskom na Ilirski pokret i Hrvatski narodni preporod, posebice u Kvarnerskome primorju. Milka Šupraha Perišić u svom radu „Od Casina do Gradske knjižnice Bakar“ obradila je period od 1833. do 2007. g. i kronološki pratila djelovanje Čitaonice: od njezine preporodne i prosvjetiteljske uloge do knjižnične djelatnosti. Smiljka Vulinović prisjetila se prošlosti kroz „Pabirke i sjećanja na prošlost Narodne čitaonice Bakar“ kojima upotpunjuje sliku stanja i mjesto knjižnične djelatnosti u okviru kulturne riječke i bakarske stvarnosti. Božica Čop Pavušek obuhvatila je razdoblje od 1993. do 2004. g. u kojemu je Općina Bakar, a kasnije Grad, ulagao napore i pronalazio rješenja, ovoga puta usko surađujući sa strukom, Gradskom knjižnicom Rijeka, kako bi građanima omogućili korištenje prava na knjižnicu. U izvješću o radu Gradske knjižnice Bakar (2007–2013), Dolores Paro-Mikeli pisala je o uspješnom oživotvorenju vizije prema kojoj je Knjižnica postala važan čimbenik u životu lokalne zajednice. U eseju „Knjižnica na kraju grada“ moderator književnih susreta

i stalni vanjski suradnik Knjižnice, Nikola Petković, prisjeća se kako je sve počelo i kako su brojni književni susreti i zvučna imena domaćih i stranih književnika – gostiju Knjižnice, odjeknuli u široj kulturnoj javnosti. Izdavanjem monografije o narodnim čitaonicama i knjižnicama u Bakru od 19. st. obogaćena je i ostavljena u nasljeđe pisana baština, na ponos budućim naraštajima.⁷²

4.3. Izložbe, akcije te međunarodna suradnja Knjižnice

Izložbe u galerijskom prostoru Knjižnice važan su segment kulturnog osmišljavanja života Grada. U lokalnoj zajednici prisutan je velik interes za izlaganje amaterskog slikarstva, umjetnosti u keramici ili amaterske fotografije, dokumentarnih izložbi, pejzaža, veduta i sl. Izložbe se postavljaju u kontinuitetu, planski (u prosjeku do šest izložbi godišnje). Svojom izvornom ulogom one educiraju, produhovljuju, nude bolje poznavanje povijesti i sadašnjosti, potiču na upoznavanje i zbližavanje ljudi. Takav je učinak na publiku imala izložba naslovnica poznatoga hrvatskoga dječjeg romana *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* Ivane Brlić Mažuranić u povodu 100. obljetnice romana (2013.).⁷³

Zastupljene su i umjetničke izložbe: *Jedrenjaci* Mladena Proštenika, ulja na platnu (2009.), *Portreti kardinala Franje Kuharića u hrvatskom slikarstvu* radovi više autora, u suradnji s hrvatskom dijasporom (2008.) te *Cvijeće*, ulje na platnu, akademskoga slikara Damira Babića (2010.). Izložbe u suradnji s institucijama i drugim knjižnicama jesu *Hrvatska glagoljica* autorice Milke Tica iz Knjižnice

---

⁷² <http://hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/894>, posjet 4.12.2014.

⁷³ *Narodne knjižnice i čitaonice u Bakru od 19. stoljeća: izvorišta Gradske knjižnice Bakar*, Bakarski zbornik, Kolo monografija, sv. 3, Bakar, 2013.

Medveščak u Zagrebu (2008.), te *Moji zalazi* autorice amaterske fotografije Branke Miočić iz knjižnice *Halubajska zora*, općina Viškovo (2012./2013.).⁷⁴

Najčešće su u Knjižnici izložbe fotografija, primjerice: *Grad Bakar* autora Miljenka Šegulje (2008.), *Djevojčica sa šibicama* autorice Sanje Jovanović (2008.), M. Šegulje i S. Jovanović *A tek prva godina...* fotografije kulturnih događanja u Knjižnici za njen prvi rođendan (2008.), *Bakarski slikostih* autora Čedomila Šimića (2008.), *Ništa više nije isto* autorice Jagode Sišul (2010.), *Bakarske volte* autora Gorana Klausbergera (2011.), *Glave od kamika i Bakar u ledu* M. Šegulje (2012.), *Zlatna dob – produžena mladost* Udruge umirovljenika – podružnice Bakar (2012.), *Put u snježnu avanturu* Milorada Sirotića (2013.), *Bakar nekad i sad* M. Šegulje (2013.), *Književnici gosti u bakarskoj knjižnici 2007.-2013.* M. Šegulje (2014.), *Vječne teme sat i vrijeme* umirovljenika Grada Bakra – podružnice Bakar (2014.), troslojna izložba *Drevni Bakar kao umjetničko nadahnuće*, crteži Vladimira Kirina, fotografije M. Šegulje, antikviteti Ivone Miloš (2014.) te *Naš kamik* autorice Marine Tijan Hajdinić (2014.).⁷⁵

Za postave dokumentarnih izložbi najzaslužniji je umirovljeni ravnatelj OŠ Bakar i nastavnik povijesti Ivan Šamanić. Svojim trudom i entuzijazmom i danas temeljito i opsežno obrađuje važne teme iz života Bakra. Tako slijede izložbe: *Bakarski fotovremeplov* (2008.), *Umirovljenički život ne znači i mirovanje* (2010.), *Dvije važne obljetnice OŠ Bakar* (2010.) te o Pomorskoj školi Bakar *Prepoznatljivi na moru i na kopnu* (2012.).⁷⁶

---

⁷⁴ Isto

⁷⁵ Isto

⁷⁶ Isto

Dokumentarna izložba *Bakarsko kulturno blago* (2014.) izazvala je velik interes javnosti te je u tu svrhu bio i produljen termin izložbenog postava u Knjižnici. I. Šamanić je na 15 izložbenih panoa obradio bakarske baštinske teme i ispričao posjetiteljima mnoštvo priča o Bakru: za vladavine Frankopana, o povelji Marije Terezije, o crkvama i biskupiji, školama, dječjem vrtiću, narodnom domu, novoj knjižnici, znamenitim Bakranima, muzeju i trgovinama, bakarskoj gospodi i straži, o ljekarni, tunerama i ribarima, značajnim građevinama, groblju, koncentracijskom logoru, baškotu i Vodici, o izložbama, starinskim zanatima, o jedinstvenoj bakarskoj “nuli”, industrijskoj baštini... Fotografijama, od kojih je neke i sam snimio, te bitnim činjenicama iz dokumentirane povijesti Bakra vodi pričom – podsjeća na znano, poučava o zaboravljenom te otkriva što do sada nismo znali. Izložba je bila posjećena i od strane učenika nižih razreda OŠ Bakar te su kolektivno razgledali izložbu uz stručno vodstvo samoga autora.⁷⁷

U Knjižnici je bila zastupljena i izložba keramike postavljanjem izložbe *Maske* u keramici, članica udruge *Art raku Dodir* iz Bakra (2011.).⁷⁸

Svoje amaterske radove u Knjižnici je izložila autorica Zoja Petrović, članica udruge *Veli pinel* Kostrena (2009.) a radi se o izložbama *Mojemu Bakru* i *Odoтуда i odonuda z mora* (2011.).⁷⁹

U svibnju 2014. godine Gradska knjižnica Bakar otkupila je četiri originalna crteža s motivima Bakra, autora Vladimira Kirina⁸⁰, poznatoga hrvatskog slikara i

---

⁷⁷ Isto

⁷⁸ Isto

⁷⁹ Isto

⁸⁰ Vladimir Kirin (Zagreb, 1894.-1963.) je hrvatski umjetnik koji je svoj bogati crtački i grafički opus veduta te knjižne ilustracije i opreme ostvario na početku 20. stoljeća.

grafičara. Crteži su bili dio privatne zbirke najvećega živućeg hrvatskog kolekcionara umjetnina dr. Josipa Kovačića, a otkupljeni su po ponudi i posredovanjem stalnoga sudskog vještaka za slikarstvo Duška Večerine iz Zagreba. Dva crteža otkupljena su zahvaljujući velikom prijatelju i darovatelju Knjižnice Draganu Vladislaviću, a ostala dva otkupljena su sredstvima Knjižnice. Gospodin Josip Kovačić tom je prilikom Knjižnici darovao jedan crtež Bakra, istoga autora, kao i monografiju o umjetniku Bogumilu Caru koji je u svom radnom vijeku službovao u Bakru, radio u Pomorskoj školi i slikao vedute i prizore iz Bakra. Crteži su prikazani u Knjižnici 12. srpnja 2014. godine u povodu proslave Dana Grada – Sv. Margarete, u sklopu izložbe *Drevni Bakar kao umjetničko nadahnuće*. U cilju očuvanja baštine originalni će crteži u dogovoru s Konzervatorskim odjelom u Rijeci biti primjereno pohranjeni i čuvani, a Knjižnica će biti registrirana kao vlasnik kulturnog dobra i, štoviše, već je postala „čuvarica” umjetničkog ostvarenja poznatoga hrvatskog umjetnika.⁸¹

Međunarodna suradnja

Izložba o životu i radu Borisa Andrijanića, postavljena je u Knjižnici u organizaciji Dolenjskoga muzeja Novo Mesto (2012.). Ljubav prema Bakru koja i danas za taj drevni grad veže Andreja Mišu Andrijanića, a koju mu je usadio otac Boris Andrijanić, podrijetlom Bakranin, pridonijela je postavljanju izložbe o životu i radu znamenitog čovjeka Borisa Andrijanića, magistra farmacije i osnivača tvornice lijekova *Krka* Novo Mesto. Posjetitelji su tijekom dvomjesečnoga razdoblja razgledali izložbu s velikim interesom i ponosom. Izložbu je pripremila kustosica Marjeta Bregar. Uzvratno, u organizaciji Gradske knjižnice Bakar, u

---

⁸¹ *Bura*, glasilo Grada Bakra, god. 9, br. 26, Bakar, 2014., str. 31

Novom Mestu u Sloveniji, u knjižnici Mirana Jarca 2013. godine postavljena je izložba fotografija zavičajnog fotografa Miljenka Šegulje *Bakar u ledu*. Novomeška publika i korisnici knjižnice imali su priliku uživati u zaleđenim vedutama Bakra zabilježenih tijekom zime 2012. godine. Gostovanjem izložbe u Sloveniji ostvareni su vrlo vrijedni kontakti te se Gradska knjižnica Bakar uspješno predstavila i izvan granica Republike Hrvatske. Izložbi je pridana medijska pozornost kojom su promovirani autor izložbe, bakarska knjižnica te sam Bakar.⁸²

Akcije

Povodom obilježavanja raznih datuma i događanja i sudjelovanja u brojnim manifestacijama (poput *Noć knjige* i *Mjesec hrvatske knjige*), Knjižnica već tradicionalno sudjeluje u akcijama na dobrobit svojih korisnika i lokalne zajednice. Primjerice, uz svaki početak nastavne godine, na *Dan pismenosti* 8. rujna, Knjižnica provodi akciju besplatnog učlanjenja predškolaca, učenika osnovnih i srednjih škola te studenata. Na *Dan hrvatskih knjižnica* 11. studenog, provodi se akcija besplatnog učlanjenja za nezaposlene pod motom *I mi imamo pravo na knjižnicu*. U *Mjesecu hrvatske knjige* (15.10.-15.11.) uz pojačani ritam kulturnih događanja, Knjižnica provodi još jednu akciju *Povrat knjige uz oprost zakasnine* koja traje tijekom cijelog *Mjeseca knjige*. Važno je spomenuti da je Knjižnica upravo u *Mjesecu hrvatske knjige* 2012. godine sudjelovala u projektu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu *Piramida od knjiga* s darovanih stotinjak knjiga koje se dalje prosljeđuju potrebitim knjižnicama. Također, u cilju poticanja čitanja i cjeloživotnog učenja, svake godine u listopadu Knjižnica bilježi akciju *Dan*

---

⁸² *Bura*, glasilo Grada Bakra, god. 8, br. 21, Bakar, 2013., str. 25

*besplatnog ućlanjenja za umirovljenike i osobe treće životne dobi. Sve akcije su zapaųene i djelotvorne i imaju velik interes zajednice.*⁸³

4.4. Marketing narodnih knjiųnica

Manjkavosti ukupne kulturne, obrazovne i informacijske politike dovode do ćinjenice da mnogi korisnici nisu svjesni svojih informacijskih potreba koje bi mogli zadovoljiti u knjiųnici. U nastojanju da u što većoj mjeri ublaųe te probleme, knjiųnice se sluųe marketingom i dobrom vlastitom organizacijom jer ponuda stvara potraųnju, što znaći da dobre usluge uvijek nalaze svoje korisnike. Bit marketinga ukljućuje pronalaųenje ųelja korisnika knjiųnice, a zatim zadovoljavanje tih potreba. Usluge gotovo potpuno ovise o zadovoljnom korisniku i onome što će on o njima dalje govoriti. Zato je integracija marketinga u knjiųnice dobrodoųla, jer istiće i ponavlja osnovne vrijednosti i uvjerenja struke u ovom trajno promjenjivom okruųenju i pomaųe bilo kojoj organizaciji ispuniti ciljeve.⁸⁴

Marketing je dio paradigme promjena u kojoj je knjiųnica viđena kao usluųna ustanova usmjerena na zadovoljavanje korisnićkih potreba, svjesna da potporu zajednice treba zaraditi dokazućući da je potrebna toj zajednici. Marketing gradi dobre odnose s korisnicima te pridonosi pozitivnom odnosu s medijima, poduzećima, lokalnim vladinim agencijama i organizacijama. Osnovni cilj je djelovati na pojedine segmente uųe i ųire javnosti u okruųenju ustanove radi

---

⁸³ *Narodne knjiųnice i ćitaonice u Bakru od 19. stoljeća: izvoriųta Gradske knjiųnice Bakar*, Bakarski zbornik, Kolo monografija, sv. 3, Bakar, 2013., str. 134

⁸⁴ https://hr.wikipedia.org/wiki/Narodna_knjiųnica#Marketing_u_narodnoj_knjiųnici, posjet 13.2.2014.

stvaranja željene slike o samoj ustanovi i njenim aktivnostima. U tom procesu sudjeluju svi knjižničari.⁸⁵

Početni marketinški zadatak knjižnice jest utvrditi potrebe i želje zajednice, odnosno prikupiti informacije o lokalnoj zajednici i njenim potrebama koje treba zadovoljiti, kao i način na koji percipiraju knjižnicu. Određivanje profila zajednice neophodno je za planiranje, organiziranje i kontrolu procesa poslovanja, odnosno razvoja službe i njene promidžbe u odnosu na potrebe zajednice. Ovaj zadatak može se ostvariti organiziranjem sastanaka, upitnika, anketa ili fokus grupa i razgovarajući s ljudima koji posjećuju knjižnicu, ali i onima koji to ne čine. Knjižnica mora naglasiti inovativnost, kreativnost, inicijativu i predvidjeti potrebe korisnika, ne smije čekati i pitati ih za zahtjeve. Nakon otkrivanja korisnikovih želja, knjižničar je u stanju planirati marketinške ciljeve, sredstva koja će se koristiti te strategije potrebne za postizanje ciljeva. Ciljevi trebaju biti mjerljivi, kako bi se osigurala učinkovita procjena. U procesu postizanja ciljeva, bitna je promidžba usluga i proizvoda, odnosno plan promocije u koji je uključen cilj promidžbe, opis usluga koji se promovira, publika na koju se cilja, načini promidžbe i metode distribucije. Uspješnost promidžbe treba se evaluirati i pronalaziti nove metode ukoliko su prethodne bile neuspješne.⁸⁶

Budući da su marketing i promidžba narodnih knjižnica postali neizbježan dio njihova poslovanja, tako se i Gradska knjižnica Bakar sve više okreće prema široj zajednici, ne samo lokalnoj, a to postiže kontinuiranom suradnjom s medijima, kako tiskanim tako i elektroničkim, posebice društvenim mrežama.

---

⁸⁵ Isto

⁸⁶ Isto

4.4.1. Gradska knjižnica Bakar u medijima

Sva kulturna događanja koja se odvijaju u Knjižnici objavljuvana su, i dalje se objavljuju na mrežnim stranicama Knjižnice, najavljuju su u *Novome listu* te, u novije vrijeme i na društvenoj mreži Facebook, a dojmovi u obliku kratkog izvještaja objavljuju se u lokalnom glasilu *Bura*, *Školskim novinama* te u *Novome listu*. O Knjižnici se povremeno piše i u glasilu dječjih vrtića s područja Grada *Burica* te listu učenika Osnovne škole Bakar *Vali*. Obavijesti o kulturnim događanjima redovito se objavljuju i u programu Pomorskog radija Bakar, Radio Rijeke te Radio Trsata. Knjižnica se oglašava i putem plakata, pozivnica i elektroničke pošte. Otvorenje Knjižnice, kao i poneka kulturna događanja, zabilježena su na regionalnim i nacionalnoj televiziji.⁸⁷

U sklopu kulturnog djelovanja Grada Bakra, Knjižnica je predstavljena na *Kartulini z MIK-a* u Bakru 2011. godine. U *Kutku Vladislović*, gosta književne večeri u Knjižnici Aleksandra Stankovića predstavila je lokalna televizijska kuća *Kanal Ri*, a samo gostovanje bilo je popraćeno i u već spomenutom *Novom listu*.⁸⁸

Logotip Knjižnice, koji je predstavljen u prethodnim poglavljima ovog rada, osim u poslovnoj komunikaciji, koristi se i u promidžbene svrhe: tiskanjem na ekološkim papirnatim vrećicama, kemijskim olovkama te knjižnim straničnicima.⁸⁹ U tu su svrhu izrađeni straničnici s knjižničnim logotipom⁹⁰: autor fotografija je

---

⁸⁷ *Narodne knjižnice i čitaonice u Bakru od 19. stoljeća: izvorišta Gradske knjižnice Bakar*, Bakarski zbornik, Kolo monografija, sv. 3, Bakar, 2013., str. 134

⁸⁸ Isto

⁸⁹ Isto, str. 135

⁹⁰ Straničnici su izrađeni u kompletu koji sadrži 5 primjeraka, svaki sa različitom anegdotom. U *prilogu 4* može se vidjeti jedan od njih.

Miljenko Šegulja, a tekstova koji sadrže anegdote iz ne tako davne prošlosti Bakra, Josip Luzer.

Prisutnost knjižnica na društvenim mrežama neupitna je. Medijska slika svijeta sve se više i nezaustavljivo mijenja, uvjetovana digitalizacijom masovnih komunikacija. Elektronički mediji, internet i društvene mreže maksimalno su demokratizirali komunikaciju i interakciju među ljudima te omogućili velik protok najrazličitijih informacija. Velik broj različitih mreža ima mogućnost povezivanja, odnosno bilježenja odgovora, komentara, ali i pružanja različitih usluga, poput informiranja elektroničkim porukama o događajima koji se organiziraju u blizini primatelja, što je dobar primjer interakcije s korisnicima.⁹¹

Od početnih nekoliko poznatih „like-ova” na društvenoj mreži Facebook, u ovome trenutku Knjižnica broji više od 240 „online korisnika”, ljudi koji možda i nisu članovi Knjižnice ali su zasigurno njezini potencijalni korisnici. Takvim se načinom komuniciranja Gradska knjižnica Bakar na neki način osuvremenila i dokazala da unatoč brzim društvenim i tehnološkim promjenama, uspješno drži korak s vremenom.

4.5. Donacije Knjižnici i nagrade

Razvoj Knjižnice podupire se od strane gradskih vlasti koje financijski prate njezine potrebe i rad. Godina 2011. ostala je zapamćena po nesebičnoj donaciji umirovljenoga redatelja i scenarista HRT-a Čedomila Šimića koji je svoju

---

⁹¹ U svrhu veće otvorenosti svim korisnicima, promidžbe Knjižnice i kulturnih događanja, 2012. godine na zamolbu ravnateljice dipl. knjižničarke Dolores Paro-Mikeli, osmislila sam i otvorila stranicu Knjižnice na društvenoj mreži Facebook.

Nagradu za životno djelo Grada Bakra u vrijednosti od 10.000,00 kn donirao Knjižnici u svrhu tehničkog unapređenja.⁹²

Gradskoj knjižnici Bakar koja svojim kontinuiranim i predanim radom te sudjelovanju u aktivnostima i programima lokalne zajednice radi na promidžbi svog kraja 2012. godine uručena je *Nagrada Grada Bakra za rad i djelatnost. Za Knjižnicu godine*, prestižno priznanje u knjižničarskoj struci koju na razini Republike Hrvatske po prvi puta (2012.) dodjeljuje Hrvatsko knjižničarsko društvo, predložena je upravo bakarska knjižnica na prijedlog Gradske knjižnice Rijeka tj. knjižničarske savjetnice Marije Šegota-Novak te više knjižničarke Ljiljane Črnjar. Velika gesta i javno odavanje priznanja radu Gradske knjižnice Bakar ogleda se upravo u toj nominaciji.⁹³

U vrijeme gradnje Knjižnice i njena osnivanja, mnogi su građani, nakladnici, ustanove i udruge darovali Knjižnici vrijedne naslove. Jedna od vrednijih donacija svakako je ona obitelji Vladislović a radi se o raritetnoj *Zbirci Vladislović* koja je trajno sačuvana i pohranjena u prostorima Knjižnice. Ministar kulture Božo Biškupić 2010. godine darovao je Knjižnici tada tek izdanu monografiju *Slavonija, Baranja i Srijem: vrela europske civilizacije* u tri sveska te još stotinjak drugih naslova domaćih izdavača.⁹⁴

Gradska knjižnica i čitaonica u Bakru je mjesto druženja, učenja, čitanja, informiranja i vrijednih susreta. U tu svrhu važno je istaknuti još jednu u nizu vrijednih donacija Bakranina gospodina Dragana Vladislovića kojom je poboljšana

---

⁹² *Narodne knjižnice i čitaonice u Bakru od 19. stoljeća: izvorišta Gradske knjižnice Bakar*, Bakarski zbornik, Kolo monografija, sv. 3, Bakar, 2013.

⁹³ Isto

⁹⁴ Isto

kvaliteta projiciranja filmova i stručnih predavanja ugradnjom stropnog projektora te platna za projiciranje.⁹⁵

5. ZAKLJUČAK

Gradska knjižnica Bakar, od svog otvorenja do danas, svojom je otvorenošću, slobodnim pristupom znanju i informaciji za sve, postala nezaobilazno mjesto susreta građana, djece i mladih kao i komunikacijsko središte svoje lokalne zajednice. Osiguravanjem projekata u cilju poboljšanja kvalitete života pojedinaca i zajednice, prepoznatljiva je po svojim kulturno-obrazovnim programima. Ostvareno je preko 40 manifestacija za djecu i mlade, prikazano je preko 30 filmova, postavljeno i razgledano preko 30 izložbi, odslušano više od 20 stručnih predavanja i održano preko 30 književnih susreta uz više od 15 ostalih zavičajnih manifestacija što nam svjedoči o zaista sveprisutnoj djelatnosti u lokalnoj zajednici. Knjižnica je mjesto cjeloživotnoga učenja, mjesto prezentacije i kvalitetnoga provođenja slobodnoga vremena, a na svoju zajednicu djeluje poticajno, edukativno i stvaralački. Događa se da teme iz programa kulturnih manifestacija Knjižnice i dalje žive čemu sam i sama svjedočila tijekom svog rada u Knjižnici. Nakon susreta s književnicima raste potreba za još boljim upoznavanjem stvaralačkih opusa predstavljenih autora. Primjerice *Udruga umorovljenika Bakar – podružnica Bakar* i udruga *Bakarska žena* održali su tri književne tribine o već prezentiranim djelima domaćih autora: *Uspavanka za mrtve* i *Kako svezati cipele* zavičajnika Nikole Petkovića te *Fališ mi* autorice Mani Gotovac. Interes za knjigu tako raste, čitaju se djela autora koje je publika imala

---

⁹⁵ Isto

prilike vidjeti i čuti u prostoru svoje knjižnice, izmjenjuju se čitalačka iskustva, knjige kolaju u skupinama, obavljaju se rezervacije knjiga itd. U kratko vrijeme svog postojanja Knjižnica je postala nezaobilazan sudionik u društvu, kulturi i aktivnostima zajednice. Organiziranim kulturnim događanjima, ponudom literature za kvalitetno provođenje slobodnoga vremena kroz znanstveno i informacijsko djelovanje Knjižnica postaje središte grada.⁹⁶

Ovaj se rad bavi, kako povijesnim, tako i sadržajno-programskim prikazom razvoja bakarskih knjižnica sve do današnjih dana.⁹⁷ Zaključak ili bolje rečeno, misao koja najbolje opisuje sve što je dosad rečeno ogleda se u sljedećem: čitati, spoznavati i otkrivati nove stvari je važno, isto tako je i suvremenome, današnjem čovjeku „plivanje” u moru svakodnevno plasiranih informacija uvelike olakšano ako u svojoj neposrednoj blizini ima knjižnicu u koju je uvijek dobrodošao, koja razumije potrebe svog korisnika i radi na unapređenju svojih usluga i aktivnosti. Jedna od njih je i Gradska knjižnica Bakar.

---

⁹⁶ Isto, str. 144

⁹⁷ U toj mi je ideji uvelike pomoglo i razdoblje od godine dana koje sam provela u Knjižnici, sve što sam u tom periodu naučila, promatrala i primjenjivala, ljudi s kojima sam imala mogućnost razmijeniti mišljenje, kulturna događanja na kojima sam imala prilike sudjelovati, literatura koju sam zahvaljujući studiju knjižničarstva i radu u struci uspjela pročitati i s njom se upoznati i naposljetku, ravnateljica Gradske knjižnice Bakar, dipl. knjižničarka gđa. Dolores Paro-Mikeli koja mi je svojim savjetima tijekom mog pripravničkog razdoblja olakšala boravak u Knjižnici, uvela me u svijet knjižničarstva i približila mi knjigu, pisanu riječ i knjižnicu kao takvu.

6. SAŽETAK

Prisutnost narodne knjižnice u životu lokalne zajednice važna je komponenta njezina djelovanja i postojanja. Stoga se u ovom radu pažnja posvećuje određenju pojma narodne knjižnice. Opisuje se povijest narodnih knjižnica i čitaonica bakarskog kraja, njihova osnivanja, djelovanja i zatvaranja te političke prilike koje su na to utjecale. Naposljetku se sve navedeno implementira kroz rad i djelovanje nove Gradske knjižnice Bakar. Kronološki se opisuje osnivanje Knjižnice, usluge i aktivnosti za djecu i odrasle te kulturni učinak na lokalnu zajednicu. U radu je posvećena pažnja i prisutnosti Knjižnice u medijima te na društvenoj mreži Facebook, donacijama i nagradama koje je Knjižnica primila, sve zajedno potkrepljivanjem primjerima iz prakse.

Ključne riječi: narodna knjižnica, čitaonica, lokalna zajednica, kulturna događanja, kulturno-obrazovni programi

Keywords: public library, reading room, local community, cultural events, cultural and educational programs

7. POPIS LITERATURE

1. Buckland, Michael, *Preoblikovanje knjižničnih službi i usluga: program*, Lokve : Naklada Benja ; Rijeka : Gradska knjižnica, 2000.
2. *Bura*, glasilo Grada Bakra, god. 6, br. 17, Bakar, 2011.
3. *Bura*, glasilo Grada Bakra, god. 7, br. 18, Bakar, 2012.
4. *Bura*, glasilo Grada Bakra, god. 7, br. 19, Bakar, 2012.
5. *Bura*, glasilo Grada Bakra, god. 7, br. 20, Bakar, 2012.
6. *Bura*, glasilo Grada Bakra, god. 8, br. 21, Bakar, 2013.
7. *Bura*, glasilo Grada Bakra, god. 8, br. 22, Bakar, 2013.
8. *Bura*, glasilo Grada Bakra, god. 8, br. 23, Bakar, 2013.
9. *Bura*, glasilo Grada Bakra, god. 8, br. 24, Bakar, 2013.
10. *Bura*, glasilo Grada Bakra, god. 9, br. 25, Bakar, 2014.
11. *Bura*, glasilo Grada Bakra, god. 9, br. 26, Bakar, 2014.
12. *Narodna knjižnica: IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga*, Hrvatsko knjižničarsko društvo, Zagreb, 2003.
13. *Narodne knjižnice i čitaonice u Bakru od 19. stoljeća: izvorišta Gradske knjižnice Bakar*, Bakarski zbornik, Kolo monografija, sv. 3, Bakar, 2013.
14. *Smjernice za knjižnične usluge za djecu*, Hrvatsko knjižničarsko društvo, Zagreb, 2004.
15. *Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj*, Narodne novine 105(1997), 5(1998)
16. Stipanov, Josip, *Knjižnice i društvo – od potrebe do mogućnosti*, Školska knjiga, Zagreb, 2010.
17. Stipčević, Aleksandar, *Povijest knjige*, Matica hrvatska, Zagreb, 2006.
18. Tadić, Katica, *Rad u knjižnici*, Naklada Benja, Opatija, 1994.

19. *Upute za poslovanje narodnih knjižnica*, uredila Aleksandra Malnar, Knjižnice grada Zagreba, Zagreb, 1996.
20. *Zakon o knjižnicama*, Narodne novine 105(1997), 5(1998), 104(2000)

Popis izvora objavljenih na elektroničkim medijima

1. Hrvatsko knjižničarsko društvo, <http://www.hkdrustvo.hr/>, posjet 6. prosinca 2014.
2. *IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice*, uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin, objavljeno 2012.,
[www.hkdrustvo.hr/datoteke/1386/vbh/God.55\(2012\),br.1](http://www.hkdrustvo.hr/datoteke/1386/vbh/God.55(2012),br.1), posjet 7. prosinca 2014.
3. Knjižnice grada Zagreba, <http://www.kgz.hr/>, posjet 1. prosinca 2014.
4. Lešković, Ana, Živković, Daniela, *Efemerna građa i sitni tisak : opseg pojmova u Hrvatskoj i svijetu*, objavljeno 16. ožujka 2011.,
[www.hkdrustvo.hr/datoteke/1149/vbh/God.54\(2011\),br.1-2](http://www.hkdrustvo.hr/datoteke/1149/vbh/God.54(2011),br.1-2), posjet 8. prosinca 2014.
5. Mrežna stranica Gradske knjižnice Bakar, <http://gkbakar.hr/>, posjet 8. prosinca 2014.
6. Paro-Mikeli, Dolores, *Monografija Narodne knjižnice i čitaonice u Bakru od 19. stoljeća: izvorišta Gradske knjižnice Bakar*, objavljeno 2014.,
<http://hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/894>, posjet 4.12.2014.
7. Portal narodnih knjižnica, <http://www.knjiznica.hr/home.php>, posjet 5. prosinca 2014.
8. Stričević, Ivanka, Čičko, Hela, Križanić Delač, Đurđica, *Knjižnične službe i usluge za djecu u hrvatskim narodnim knjižnicama : razvoj, stanje i perspektive*, objavljeno 30. studenog 2005,

[www.hkdrustvo.hr/datoteke/190/vbh/God.49\(2006\),br.1](http://www.hkdrustvo.hr/datoteke/190/vbh/God.49(2006),br.1), posjet 28. studenog 2014.

9. Tošić-Grlač, Sonja, *Uloga zavičajne zbirke u promociji lokalne zajednice*, objavljeno 2010, <http://hrcak.srce.hr/55005>, posjet 7. prosinca 2014.
10. *Unesco-v manifest za narodne knjižnice*,
http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/UNESCOv_manifest_za_narodne_knjiznice.htm
posjet 15. studenog 2014.
11. Videk, Ivana, *Knjižnica kao dio kulturnog turizma*, objavljeno 2010,
http://www.knjiznicari.hr/UDK02/index.php/Datoteka:Knjiznica_kao_dio_ponude_kulturnog_turizma.doc, posjet 1. ožujka 2015.

8. PRILOZI

Prilog 1: Cjenik usluga Gradske knjižnice Bakar

GRADSKA
KNJIŽNICA
BAKAR

GRADSKA KNJIŽNICA BAKAR
Primorje 45 A P.P. 36, 51222 BAKAR, HRVATSKA
Tel: +385 51 761 263, Fax: +385 51 761 527
Email: knjiznica@gbakar.hr
Matični broj: 2207788

CJENIK usluga

- Redni broj Naziv
1. Upisnina 0; 20; 30; 50
  2. Obnova članstva 0; 20; 30; 50
  3. Zamjena čl.iskaznice 0,00; 5,00
  4. Fotokop. knjižna građa (A4): 1 kn
  5. Internet (1h) 5,00 kn
  6. Tiskanje (c/b) 0,50 kn
  7. Tiskanje (boja) 5,00 kn
  8. Internet (0,5h) 3,00 kn
  9. Fotokop.) knjiž. građa(A3): 2 kn
  10. Skeniranje 5,00 kn
  11. Jednokratno korištenje 5,00 kn
  12. Zakasnina 0,50 kn

Redni broj	Naziv	Povlašten	Upisnina	Obnova	Duplikat
1.	Redovni	NE	50,00	50,00	5,00
	Redovni-drugi član obitelji	NE	20,00	20,00	5,00
2.	Počasni	DA	0,00	0,00	0,00
3.	Interni			0,00	0,00
4.	Invalidi I HVIDRA	DA	0,00	0,00	0,00
5.	Djeca	NE	30,00	30,00	5,00
6.	Umirovljenici	DA	0,00	0,00	0,00
7.	Učenici	NE	30,00	30,00	5,00
8.	Učitelji	NE	30,00	30,00	5,00
9.	Studenti	NE	30,00	30,00	5,00
10.	Profesori	NE	30,00	30,00	5,00
11.	Nezaposleni	NE	30,00	30,00	5,00
12.	Besplatni (kroz Akcije)	NE	0,00		5,00
13.	Prvašići	NE	0,00	30,00	5,00
14.	Članovi Udruga s područja Grada Bakra	NE	30,00	30,00	5,00
15.	Turisti (ljetni period)	NE	20,00	20,00	5,00
16.	Pomorci i terenski službenici	DA	50,00	50,00	5,00

OIB:27717479092

Ravnateljica Gradske knjižnice Bakar:

Dolores Paro-Mikeli

BAKAR, svibanj 2014.

ŽIRO RAČUN: 2484008 - 1104141975, POREZNI BROJ: 2207788
Registrirano pri trgovačkom sudu u Rijeci

Prilog 2: Logotip Gradske knjižnice Bakar

Prilog 3: Primjerak članske iskaznice Gradske knjižnice Bakar

Prilog 4: Straničnik s logotipom Knjižnice

Pemanje

Va nekemi hrvackemi mestimi od Božića do Trih kralji se kolenda, a va Bakru se stipanja i to leh na svetoga Stipana, dan potle Božića. To je užanca kantanja spred kuć va kemi se do običaja drži. Z kanton se semi va kuće želi blagostanje i zdravlje va noven letu. Za kanat i dobre želji glava kući njen regala soldi il' ča drugo. A kanat gre jušto ovako: „Pemo, pemo, pesan pemo od Stipana mučenika. Stipan pađe na kolena i pogleda na nebesa. Nebesa se otvoriše anđeli se pomoliše. Ako nan vi ča ne date uzet ćemo gospodara. Gospodara, svitlu krunu,svitlu krunu vašeg stana. Zahvalimo na ten daru naš presvitli gospodaru. Bog napuni vaše brente suha zlata i palente. “ Faljen Bog i Marija.“

*Tekst: Josip Luzer
Foto: Miljenko Šegulja*

GRADSKA
KNJIŽNICA
BAKAR
www.gkbakar.hr

